

Saksdokumenter:

- Rapport frå Kontaktgruppa med Islams råd for perioden november 2001 – mai 2003 (*tidl. utsendt*)
NØMs studiehefte om misjon og dialog (*tidl. utsendt*)
Kirkens nei til vold mot kvinner (*tidl. utsendt*)
Samarbeidsprosjekt med den evangelisk-lutherske kirken i Estland (*tidl. utsendt*)
Arbeidet med Porvoo-konferanse om møte mellom religioner, Oslo, desember 2003 (*tidl. utsendt*)
Kommentar til plan for Regjeringens internasjonale arbeid mot kjønnslemlestelse av jenter (*vedlagt*)
Rapportliste – MKR (*vedlagt*)
Takk fra Norges Frikirkeråd (*vedlagt*)

MKR 39/03 Orienteringssaker

1. Rapport om arbeidet i Kontaktgruppa MKR/Islamsk råd i 2002-2003
2. NØMs studiehefte om misjon og dialog
3. Kirkens nei til vold mot kvinner

Synnøve Hinnaland Stendal vil i tillegg til utsendte hefte gi en muntlig orientering på møtet.

4. Samarbeidsprosjekt med den evangelisk-lutherske kirken i Estland

Bård Norheim vil gi en muntlig orientering om dette på møtet.

5. Arbeidet med Porvoo-konferanse om møte mellom religioner, Oslo, desember 2003
6. Kommentar til plan for Regjeringens internasjonale arbeid mot kjønnslemlestelse av jenter
7. Rapportliste – MKR
8. Takk fra Norges Frikirkeråd

Forslag til vedtak:

Orienteringssakene ble tatt til etterretning.

**Rapport til Mellomkyrkjeleg Råd
frå Kontaktgruppa med Islamsk Råd
for perioden november 2001 – mai 2003
Med forslag til ei viss reorganisering av verksemda.**

Ved Oddbjørn Leirvik, mai 2003. Referatet – med elektroniske lenker – er lagt ut på Kontaktgruppas heimeside: <http://folk.uio.no/leirvik/Kontaktgruppa.htm> Her finn ein også dei tidlegare rapportane (siste rapport før denne: januar 2000 – oktober 2001).

MEDLEMMER

Frå Den norske kyrkja har det ikkje skjedd noka utskifting av medlemmer sidan den førre perioden, noko som inneber at dei fleste medlemmene i Kontaktgruppa har vore med anten frå 1992-1993 eller frå 1995 (jf. oversikten på Kontaktgruppas heimeside). Medlemmane frå Den norske kyrkja er Peder Gravem, Anne Hege Grung, Oddbjørn Leirvik (leiar), Inger Nesvåg og Jan Opsal, samt Oslo domprost Olav Dag Hauge som kom med i den førre perioden. Vebjørn Horsfjord har i perioden tatt over for Ørnulf Steen som representant for sekretariatet i MKR. Representantar for Norges Kristne Råd er Kari Vogt (som før, frå Den romersk-katolske kirke) og Knut Refsdal (ny, frå Metodistkirken).

På muslimsk side har Lena Larsen vore den hovudansvarlege, til hennar periode som leiar for Islamsk Råd gjekk ut i mars 2003. Kontaktgruppa har ikkje hatt noko møte etter at det nye styret i Islamsk Råd, med Mohammad Hamdan som leiar, vart valt i mars 2003.

MØTE I OKTOBER 2002

I perioden har det berre vore halde eitt møte Kontaktgruppa, nemleg den 21. oktober 2002 i Islamsk Råds lokalar. Fleire nye møtte frå Islamsk Råd si side. Møtet hadde to hovudsaker: (1) Stat, kyrkje og religionspolitikk i Norge, med innleiing ved Trond Bakkevig som var invitert til å snakke om stat-kyrkjeutgreiinga. (2) Ein samtale om kvar vi står i den kristen-muslimske dialogen etter 10 års arbeid i Kontaktgruppa, med innleiing ved Jan Opsal og førebudde kommentarar frå Anne Hege Grung og Lena Larsen.

Sidan det berre har vore eit møte i perioden og dette møtet hadde viktige og framtidsretta saker på dagsordenen, vil denne rapporten for ein stor del ha preg av eit referat frå møtet i oktober 2002.

Samtalen om stat og kyrkje var prega av den fortrulege tonen som har blitt etablert i Kontaktgruppa. I si innleiing om den kyrkjelege utgreiinga gjekk Trond Bakkevig gjennom hovudlinene i den kyrkjelege reformprosessen og peika på at denne kan sjåast i lys av ei meir generell sjølvstendigjering i det som tradisjonelt har vore den statlege sektoren. Han viste elles korleis tyngdepunktet i stat-kyrkjedebatten gradvis har blitt flytt frå eit nærsynt fokus på kyrkjelege interesser til ein meir prinsipiell religionsfridoms- og jamstillingstanke. Med tanke på framtida framheva Bakkevig utvalet sitt framlegg om ein aktivt støttande religionspolitikk frå statens side. I samtalen understreka fleire av muslimane kor viktig det er å ta vare på dei offentlege stønadsordningane etter eit eventuelt skilje mellom stat og kyrkje. Den

noverande medlemsstøtta har nemleg gjort norske muslimar meir uavhengige av utanlandske muslimske organisasjonar enn kva ein elles ville ha vore. Kristne og muslimar må også, vart det hevda, stå solidarisk saman om å hevde religionens samfunnsmessige tyding. Muslimane framheva elles at den mest kritiske saka på 1990-talet har vore innføringa av KRL-faget, noko som mange har opplevd som eit maktovergrep i statsreligionen sitt namn og eit eksempel på kor stor uformell makt kristne interessegrupper har i samfunnet. Bakkevig understreka på si side at minoritetane bør vere målestokken på om ein har lukkast i å få til eit samlande religionsfag. Medan nokre på muslimsk side gav uttrykk for eit forsiktig håp om at KRL-faget kanskje etter kvart vil gå seg til, meinte andre at læreplanrevisjonen i 2002 berre hadde gjort saka vanskelegare. Elles vart det frå muslimsk side vist forståing for at ein ny grunnlovsparagraf 2 kan ha med ei tilvising til nasjonens kristne og humanistiske kulturarv.

I si innleiing om status etter ti års dialogarbeid slo Jan Opsal fast at det kanskje ikkje har blitt så mykje konkret samhandling mellom kyrkja og muslimane som det nokre såg for seg ved det aller første kontaktmøtet i 1992. Men Kontaktgruppa har tatt ein del politiske initiativ og kome nokre felles fråsegner. Den har også heilt klart stimulert til samhandling i andre fora (som Samarbeidsrådet og Oslokoalisjonen). Dessutan har kontakten vore eit poeng i seg sjølv, meinte Opsal – som ein open og tryggleiksskapande kommunikasjonskanal. Opsal hevda elles at kvaliteten på ein dialog kan målast på kor vidt ein kan snakke saman om dei vanskelege sakene. Han nemnde fleire eksempel (internasjonale spørsmål, kvinnespørsmål) på at dette hadde vore mogeleg i Kontaktgruppa. Opsal konkluderte med at dersom Kontaktgruppa skal forsvare sin posisjon, bør den møtast oftare enn kva som har vore tilfelle dei siste åra (minst to gongar om året). Det bør også vurderast, meinte han, om ikkje Norges Kristne Råd er ei meir naturleg forankring av Kontaktgruppa på kristen side enn Mellomkyrkjeleg Råd.

Anne Hege Grung, som saman med Lena Larsen hadde ansvaret for Kontaktgruppas vellukka kvinneprosjekt "Dialog med og uten slør", sa at det var på tide at Kontaktgruppa sette ned ei ny arbeidsgruppe med eit like spennande mandat som kvinnegruppa fekk. Ho peika på at utfordringa er å gi stadig nye kristne og muslimar sjansen til å gjere noko saman, ansikt til ansikt. Her må dialogveteranane på begge sider sjå til at dei ikkje dreg stigen opp etter seg. Grung meinte elles at kvinnerepresentasjonen i Kontaktgruppa frå kyrkjeleg side burde styrkast [på dette møtet var ho den einaste kvinna av til saman sju representantar frå kyrkjeleg side, medan tre av ti på muslimsk side var kvinner]. Frå muslimsk side peika Lena Larsen på at norske muslimar har eit blanda forhold til dialog med kristne – det er stadig nokre som meiner at "dialog" berre er ei ny form for misjon frå dei kristne si side. Ho understreka for sin eigen del at det er viktig å ikkje gå lengre i dialogen enn kva ein er einige om på begge sider – målet er korkje misjon eller religionsblanding, men samarbeid. Lena Larsen viste elles til at styrkeforholdet i Kontaktgruppa i utgangspunktet var nokså skeivt, noko som positivt sett skapte forventingar hos muslimane om at kyrkja (som representantar for den ressurssterke majoriteten) kunne hjelpe muslimane til å finne løysingar på ulike minoritetsproblem som dei stod overfor. Konkret har då også Kontaktgruppa hjulpt Islamsk Råd til å kome i ein god dialog med styresmaktene om gravferdsspørsmål. Utfordringa er likevel no, hevda Lena Larsen, å få til ein dialog som i større grad er likeverdige. Med tanke på "dei vanskelege sakene", viste ho til at Kontaktgruppa enno ikkje har tatt opp Palestina-spørsmålet i sin fulle breidde. Det var planar om dette på møtet hausten 2001, men då kom 11. september i vegen og dominerte naturleg nok dagsordenen. Utviklinga etter

11. september har vist at muslimar og kristne i Norge evnar å stå saman i kritiske situasjonar. Men Lena Larsen minte samtidig om den vanskelege situasjonen som oppstod under eittårsmarkeringa for 11. september, då både Islamsk Råd (rett nok under stor tvil) og andre i Samarbeidsrådet valde å ikkje delta på gudstenesta i Oslo Domkirke fordi ein opplevde å ikkje bli tatt på fullt alvor som likeverdige partnarar. På den positive sida framheva Lena Larsen kvinneprosjektet "Dialog med og uten slør" som ei unik dialogerfaring, som hadde skapt nye erkjenningar hos henne. "Vi var primært damer", sa ho, "ikkje først og fremst muslimar og kristne". "Dermed kunne vi lettare legge av oss maskene og ikkje berre vise fram dei beste sidene ved oss sjølve". Slik erkjende vi også, sa Lena Larsen, at utfordringa er å respektere kvarandre *som menneske* – utan å bli hengande fast i kor godt eller dårleg ein likar den eine eller andre aspektet ved den andres religion.

I samtalen peika fleire på at stikkord som "fellesskapsetikk" kan gi eit felles fokus for dialogen og bør prege arbeidet også i Kontaktgruppa (det vart vist til det vellukka Nansenskoleprosjektet "Fellesskapsetikk i et flerkulturelt Norge", 1992-93). Det var semje om at Kontaktgruppa bør prøve å finne ein god balanse mellom religionspolitiske saker og spørsmål av meir djuptgåande karakter. Det vart også hevda at muslimar og kristne bør kunne stå saman om å hevde trua sin relevans i samfunnet. Til forskjell frå eit forum som Samarbeidsrådet, der også humanetikarane er med, er gudstrua ein felles referanse for medlemmene i Kontaktgruppa. Dette gir eit spesielt utgangspunkt for samtalen (ein av muslimane nemnde at det som samlar oss, er at vi er demokratar og religiøse menneske.) Nokre peika på at det Kontaktgruppa gjer og den gode atmosfæren som pregar møta, er altfor lite kjend i media og mellom folk flest. Med tilvising til dei dyrekjøpte erfaringane frå Balkan, understreka den bosniske imamen Senaid Kobilica at vi må fokusere på det som er felles, vise fram at vi er avhengige av kvarandre i positiv forstand, og stå saman som åndelege og moralske vegleiarar i samfunnet.

Som eit konkret breiddetiltak som Kontaktgruppa kunne ta initiativ til, vart det foreslått ein årleg dag med opne moskear og opne kyrkjer, med ståande invitasjon til gjensidige besøk. Fleire gav elles sin tilslutnad til tanken om at Kontaktgruppa bør initiere nye arbeidsgrupper.

ANNA SAMHANDLING I PERIODEN

Som det har vore peika på i dei føregåande rapportane frå Kontaktgruppa, har det blitt stadig fleire fora for trus- og livssynssamtale i Norge der kristne og muslimar engasjerer kvarandre i ein multilateral samanheng. Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og Oslokoalisjonen for tros- og livssynssfrihet er dei fremste eksempla på dette. I august 2002 vart det halde eit seminar i regi av Samarbeidsrådet, med kritisk gjennomgang av ti års organisert trus- og livssynssamtale i Norge. På dette seminaret, der mellom andre Notto R. Thelle, Oddbjørn Leirvik og Lars Gule var innleiarar, vart det i forlenginga av Gules innlegg ein skarp diskusjon der både jødar, muslimar og kristne utfordra det ein opplevde som urimelege stereotypiar frå humanetisk side. (Ein oversikt på nettet over interreligiøse nyheiter i 2002-2003 gir fleire eksempel på at ein del norske humanetikarar – med Lars Gule og Levi Fragell i spissen – har introdusert ein meir konfronterande tone overfor "islam" enn kva vi har sett tidlegare.) Medan Notto R. Thelle hadde "Dialog på overflaten og på dypet" som overskrift på sitt foredrag, peika Oddbjørn Leirvik i sitt innlegg om "Ti år med religionsdialog, i eit kritisk perspektiv" på at mykje av religionsdialogen på 1990-talet har vore fokusert på minoritetsrettar og religionsfridom. Kanskje er det no på tide,

meinte han, å ta eit steg vidare frå den gjensidige stadfestinga av kvarandre sine rettar til ein meir utfordrande samtale. Dersom ein i større grad engasjerer kvarandre i vanskelege spørsmål, må ein også ta inn over seg at meiningsforskjellane i dei aller fleste moralske og politiske saker går heilt på tvers av religionsgrensene.

Leirviks foredrag, som saman med Lars Gules foredrag er trykt i tidsskriftet Humanist, er også tilgjengeleg på nettet. Samarbeidsrådet har elles gitt ut eit eige hefte med foredrag og samtalereferat frå seminaret i august 2002 ("Ti år med dialog. Hvor står vi idag? Rapport fra seminar på Granavolden Gjestgiveri 31. aug. - 1. sept. 2002". Oslo: Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn 2003)

At meiningsforskjellane i kritiske saker går på tvers av religionsgrensene, har i 2003 på ny blitt tydeleg i samband med Irak-krigen. Den "kristne" verda var som kjend kløyvd i spørsmålet om krig eller ikkje, samtidig som det også mellom muslimane var delte meiningar om kva som var rett og viseleg. I Norge førte Irak-krisa til at muslimar og kristne kom saman til felles bøn for fred i moskeen til World Islamic Mission – i eit lokalt fellesarrangement som tre moskear, Grønland menighet og St. Hallvard menighet stod bak (sjå reportasje). Her vart det både framført helsingar, resitert Koran-vers og kyrkjebøner, og då pateren i St. Hallvard etter å ha bedt Frans av Assisis fredsbøn stemde i Fader Vår, slutta heile den kristne delen av forsamlinga seg spontant til – midt i moskeen. (Ved eit par tidlegare høve har det også blitt resitert frå Koranen i kyrkjerom, i samband med felles fredsmarkeringar. Det er mitt inntrykk at denne typen åndeleg gjestfridom generelt ikkje vekker så stor diskusjon som tidlegare – sjølv om det nok framleis er delte meiningar om grensene for åndeleg samhandling både i Kontaktgruppa og i andre dialogfora.)

Viktig var det også at statsministeren tok initiativ til eit møte med leiarane i trus- og livssynssamfunna den 24. mars. Her tok mellom andre den nyvalde leiaren i Islamsk Råd, Mohammad Hamdan, del. Då det i mai vart kjend at al-Qa'ida hadde gjort norske interesser til eit mogleg terrormål, gjekk både Hamdan og andre muslimske leiarar sterkt ut og understreka kor viktig det er at muslimane sjølve no er på vakt mot tvilsame tendensar som måtte finnast i dei muslimske miljøa.

Ei løpande oppdatering av dei nemnde sakene og andre aktuelle "kristen-muslimske nyheiter" frå det siste året finst i den nemnde oversikten over interreligiøse nyheiter.

Når det gjeld kristen-muslimske samarbeidstiltak utanom Kontaktgruppa, er det to konferansar i 2002 som fortener å bli nemnde spesielt. For det første: Den andre i rekkja av tre konferansar om kristendom og islam i regi av Fondet for dansk-norsk samarbeid gjekk av stabelen i København i januar 2002 (jf. avisreferat). Fleire av Kontaktgruppas medlemmer er sterkt involvert i dette dansk-norske samarbeidet. Etter konferansen i 2002 blir det gitt ut ei bok på forlaget Tiderne Skifter med overskrifta "Islam, kristendom og modernitet – i Norge og Danmark". For det andre: I mars 2002 arrangerte Norges Kristelige Studentforbund og Muslimsk Studentsamfunn eit vellukka seminar om "Religiøs ungdom i et sekularisert samfunn", som også er dokumentert i eit hefte med same tittel (utgitt av Norges Kristelige Studentforbund). Fleire av dei sentrale aktørane i dette ungdomsinitiativet blir involvert i den tredje dansk-norske konferansen om kristendom og islam som er planlagt i mars 2004 og vil ha fokus på ung muslimsk og kristen identitet i Norden.

Det bør elles nemnast at biskop Gunnar Stålsett i januar 2002 tok initiativ til eit møte med imamar og representantar for Islamsk Råd i samband med den pågåande diskusjonen om æresdrap og ekteskapsreglar i islam (sjå referat på nettet). Møtet stadfesta norske muslimske leiarar si avvising av alle former for tvang i samband med ekteskapssaker.

Endeleg kan det nemnast at det stadig blir halde kristen-muslimske møte i regi av kyrkjelydar eller meir spesialiserte fora som Emmaus. I Oslo har Oslo Domkirke (i samarbeid med Emmaus) etablert ei gruppe med representantar for Den norske kyrkja, Det Mosaiske Trossamfund og Islamsk Råd, med sikte på å halde ein serie med dialogmøter i domkyrkja. Det kan elles vere eit teikn på normalisering av kristen-muslimske relasjonar at stadig fleire muslimar (for eksempel Basim Ghozlan og Trond Ali Linstad) skriv innlegg i *Vårt Land*, og at avisa i 2002 både intervjuar Basim Ghozlan i det faste oppslaget om søndagens preiketekst (9. august) og gav plass til Norges første muslimske stortingrepresentant, Afshan Rafiq i spalten "Min tro" (18. mai).

Med tanke på partipolitikken hadde avisene i 2002 fleire oppslag om muslimar som sluttar om KrF men blir frustret over konfesjonsparagrafen deira (jf. fleire oppslag under interreligiøse nyheiter på nettet). Sjølv om denne saka har fått større oppslag enn muslimars engasjement i andre parti, er det lett å konstatere at norske muslimar no fordeler seg over så godt som heile den partipolitiske skalaen. Også dette er eit vitnemål om at skiljelinjene i viktige saker slett ikkje følgjer religionsgrensene – og at identitetar er altfor samansette til at ein kan nøye seg med å kalle kvarandre "kristne" eller "muslimar".

DOKUMENTASJON OG ANALYSERANDE STUDIAR

Den organiserte kristen-muslimske dialogen i Norge har no fått såpass mange år på seg at det etter kvart også har blitt skrivne nokre oppsummerande artiklar om kristendom og islam i Norge. Jan Opsal publiserte i 1999 ein artikkel om "Islams møte med norsk kristendom" i *Tidsskrift for Kirke, religion, samfunn* (2:1999, s. 169-180). I tillegg til den oppsummerande artikkelen om ti års religionsdialog i Norge som er nemnd ovanfor og publisert i *Humanist*, har Oddbjørn Leirvik i 2003 også skrive ein artikkel om "15 års kristen-muslimsk dialog i Norge". Artikkelen vil bli publisert i eit temanummer av *Norsk Tidsskrift for Misjon* der Jan Opsal gir ei oversikt over nyare studiar omkring konvertering frå islam til kristendom og Lena Larsen skriv om konvertering til islam i Norge (sensitive aspekt ved kristen-muslimske relasjonar som ein no i alle fall kan skrive om side om side).

I 2002 vart det elles skrive ei hovudoppgåve i religionshistorie om Kontaktgruppa sitt arbeid, med overskrifta "Kristen-muslimsk religionsdialog i Norge. En studie av dialogarbeidet mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig Råd" (av Johanne Håvarstein, Institutt for Kulturstudier, Universitetet i Oslo). Ei oppsummering av innhaldet er å finne på nettet.

REORGANISERING, NYE TILTAK

Etter meir enn ti års verksemd ser eg, som leiar av Kontaktgruppa, behov for å gjere nokre endringar.

- (1) Det er behov for å gjennomgå representasjonen frå kyrkjeleg side, ikkje minst for å gi plass til yngre folk. Dei fleste av dei noverande medlemmane har vore

med anten heilt frå starten i 1992-1993 eller frå 1995, og aldersprofilen er vesentleg høgare på kyrkjeleg enn på muslimsk side. Kontaktgruppa bør etter mitt syn oppnemnast på ny, med nokre attval og nokre nyoppnemningar, og med ein klart definert valperiode. Ved nyoppnemning til Kontaktgruppa må ein også syte for ein god kjønnsbalanse.

- (2) Etter å ha vore leiar for Kontaktgruppa frå starten av, kan eg no tenkje meg avløysing i denne funksjonen (men held gjerne fram som vanleg medlem). Etter mitt syn kan ein for framtida kan la den ansvarlege i Mellomkyrkjeleg Råds sekretariat vere gruppas leiar på kyrkjeleg side – i analogi med den etablerte praksisen at leiaren for Islamsk Råd leier gruppa på muslimsk side. Ein kan også med fordel ta opp att praksisen med eit arbeidsutval der ein person frå kvar side supplerer leiarane.
- (3) Eg viser elles til framlegget på Kontaktgruppemøtet i oktober 2002 om (a) å auke møtefrekvensen i Kontaktgruppa, (b) så snart som råd er å sette ned nye arbeidsgrupper omkring aktuelle tema, og (3) ta initiativ til ein fast dag i året då kyrkjer og moskear opnar dørene for folk flest og til gjensidige besøk.

Oddbjørn Leirvik, 26. mai 2003

”...en misjonerende kirke...”

et studiehefte om
MISJON
og
DIALOG

Utarbeidet av Den norske kirkes Nemnd for Økumenisk Samarbeid og Misjon

Forord

Hvordan vi skal forstå misjon i dag? Dette studieheftet er ment som en stimulans til å stille spørsmål om misjon.

Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har i en 3-4-års-periode arbeidet med spørsmål omkring misjonsforståelsen i Den norske kirke. I prosessen har vi ført samtaler med representanter for et vidt spekter av kirkesamfunn og misjonsorganisasjoner. Alle har gått et stykke av veien sammen med oss og drøftet temaet ut fra sine ståsteder. Vår prosess har endt i dette heftet.

Vi har tenkt at selv de dristigste spørsmål kan øke vår forståelse av hva misjon er. Derfor har vi ikke unnlatt å stille spørsmål som kan være temmelig brysomme og provoserende. Nå innbyr vi menighetsråd, studie- og bibelgrupper, misjonsforeninger og misjonsutvalg til studium og samtale.

Heftet inneholder mange spørsmålsstillinger og færre klare svar. Mange spørsmål har ikke klare svar, andre svar er det stor uenighet om. Dessuten varierer svarene på våre spørsmål ofte med tid og sted. Det har vært viktigere for oss å tegne landskapet vi beveger oss i enn å foreskrive hvilke stier vi bør velge. Håpet er at teksten i heftet inspirerer til samtale om hva misjon er og hva misjon kan bety i den enkelte menighet i årene framover. For å hjelpe samtalen i gang har vi laget noen få spørsmål til hvert kapittel. Hvis spørsmålene setter i gang en samtale om hvordan menigheten kan bli åpen, inkluderende, levende og misjonerende har vi nådd målet vi har satt oss.

I prosessen har vi møtt følgende organisasjoner (i alfabetisk rekkefølge):

- Areopagos
- Det Norske Misjonsselskap
- Hellige Nikolai ortodokse menighet
- Kirkens Nødhjelp
- Kirkes Bymisjon, Oslo
- Norges KFUK/KFUM
- Norges Kristelige Studentforbund
- Normisjon
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Pinsevennenes Ytremisjon
- Ungdom i Oppdrag

Flere andre organisasjoner ble invitert til samtaler, men hadde ikke anledning til å møte.

Det er NØM alene som har ansvaret for innholdet i heftet.

NØM har hatt følgende medlemmer:

- Jan Otto Eek, Mjøndalen
- Ole Elias Holck, Hamar
- Ole Christian M Kvarme, Fredrikstad
- Tore Laugerud, Oslo
- Torbjørn Lied, Kristiansand
- Astrid Sandsmark, Oppegård
- Gunhild Sivertsen Sørvig, Bodø/Trondheim
- Line Skum, Tromsø

Anne Beate Tjentland, Bergen/Stavanger
Gerd Marie Aadna (leder), Stavanger

Jan-Otto Eek har skrevet det meste av teksten i heftet. NØM har siden bearbeidet den sammen. Gerd Marie Aadna og Anne Beate Tjentland arbeidet med teksten i sluttfasen. Ørnulf Steen og Vebjørn Horsfjord har vært sekretærer for arbeidet.

Oslo mars 2003

I) Innledning

I over 150 år har misjonærer reist ut fra Norge for å forkynne evangeliet under andre himmelstrøk. Misjon har betydd mye i mange kristnes liv og i mange menigheter i landet vårt. Misjonsorganisasjonene har ofte en stolt historie å vise til om hva de har betydd på de stedene de har arbeidet.

For 150 år siden bodde det store flertall av kristne i Europa og Nord-Amerika. I dag er kartet snudd på hodet: Det bor flere kristne i sør og øst enn i det rike nord og vest. Samtidig er Norge forandret fra et nesten monokulturelt ("en-kulturelt") samfunn til et fargerikt fellesskap av ulike kulturer, etnisk bakgrunn, språk – og religioner. Dette er bare et par av mange store omveltninger som har skjedd på kort tid.

Omveltningene i verden påvirker spørsmålene vi stiller og språket vi bruker til å besvare dem. I arbeidet med dette heftet har målet vært å ikke skygge unna for vanskelige og provoserende spørsmål. Vi har også tidvis lett etter nye ord for å beskrive gamle sannheter i håp om at ordene både skal treffe dagens virkelighet bedre, og samtidig kanskje utfordre noen stivnede forestillinger.

To ord er særlig viktige i dette heftet: Det ene er – selvsagt – "misjon". Selv dette velkjente ordet kan ha overraskende betydninger. Vi har i hvert fall prøvd å få fram en bredde i forståelsen av ordet som omfatter mye mer enn misjonærens virksomhet i fremmede land. Forståelsen av hva misjon er og kan være kan berikes av å ta med alt det som favnes av det latinske "missio" – "oppdrag" – slik vi også kjenner det fra engelsk "mission".

Det andre viktige ordet i dette heftet er "dialog". Ordet har trent seg på gjennom de samtaler som ligger bak utarbeidelsen av teksten. "Dialog" har mange betydninger, og nyanseforskjellene kan være viktige. Heftet gir ikke noen entydig definisjon av "dialog", men utforsker ulike betydninger og hvilke konsekvenser ulike former for dialog kan ha for hvordan vi forstår misjon.

For å nærme oss de store spørsmålene tar vi utgangspunkt i en felles menneskelig erfaring: Jakten på den store sammenhengen der vi hører til. Vi kristne mener svaret er "Gud", og at Gud svarer oss i Jesus Kristus. Dette er temaet under overskriften "Religion som hjemlengsel". I "Når tro møter tro" dukker det utfordrende ordet "dialog" opp for alvor, mens misjon forstått som "oppdrag i verden" er hovedtema i avsnittet "Evangeliet midt i verden". Her hører også alvorlige spørsmål til deler av misjonshistorien til. Det siste hovedavsnittet heter "Misjonerende menigheter" og tar opp de mer praktiske spørsmålene om hvordan misjon passer inn i det alminnelige menighetslivet. Herfra må menigheten selv finne svarene og formulere seg i det språket som treffer akkurat i deres sammenheng.

"Like viktig er det kanskje å la samtalen bli en terapi for språket. Vi må lære et nytt språk – det er kanskje det letteste. De andre utfordrer oss med nye ord og fortellinger som åpner deres tros- og forestillingsverden på en ny måte. Det kan være både lærerikt og fascinerende. Vanskeligere er det å gi slipp på våre egne ord - om dem. Vi trodde vi visste, og våre tillærte ord hadde gitt oss et tak på dem. Vi var vant til å definere de andre, og i vår forestilling var de trygt plassert der i utkanten. Samtalen tvinger oss til å la dem definere seg selv. Også på den måten mister vi makt. Men til gjengjeld vinner vi evnen til å tale sannere om dem."

Notto R Telle, professor, tidligere misjonær i Japan

II) Religion som hjemlengsel

Mennesket søker Gud

Mennesker er søkende. Alle er vi underveis. Mennesker søker svar på tilværelsens dypeste spørsmål. Ingen har grepet den hele og fulle sannhet om livet og om Gud. Den troende vet at all skapning dypest sett lengter mot sitt opphav. Hun og han søker mot Skaperen som har skapt dem i sitt bilde.

Paulus skriver om søken og tro:

"Jeg mener ikke at jeg alt har nådd dette eller allerede er fullkommen, men jeg jager fram mot det for å gripe det, fordi jeg selv er grepet av Kristus Jesus."

Fil 3,12

"Nå ser vi som i et speil, i en gåte, da skal vi se ansikt til ansikt. Nå forstår jeg stykkevis, da skal jeg forstå fullt ut, slik Gud kjenner meg fullt ut."

1 Kor 13,12

"Du har skapt oss til deg, Gud,
og vår sjel er urolig
inntil den finner hvile hos deg."

Augustin (354 – 430 e.kr.)

Det er et slektskap mellom våre egne lengsler og alle andres lengsler. Andre har sett det før oss: Misjonspioneren Karl Ludvig Reichelt våget å slå følge med buddhistmunker på Østens vidstrakte pilegrimsveier. Om vi også går samtalen pilegrimsvei, kan vi gjøre spennende erfaringer som kan føre oss dypere inn i vår egen tro.

Den norske misjonæren Karl Ludvig Reichelt (1877 – 1952) ønsket å drive misjonsarbeid blant kinesiske buddhistmunker med utgangspunkt i de store religiøse verdier i buddhismen og med bruk av gudstjenesteformer som samsvarte med kinesiske tradisjoner. Ideen var kontroversiell. Derfor grunnla han Den nordiske kristne Buddhistmisjon i 1922. Mange kjenner ham som forfatteren av den populære misjonssalmen "Din rikssak Jesus være skal" (1912) (518 NoS).

Kanskje gjør vi som Paulus på Areopagos-høyden i Aten: verdsetter de andres religiøsitet, deres søken og lengsel, samtidig som vi er trygge i vår egen tro. Når mennesker åpner seg og undres om den kristne tro har svaret, kan vi si: "Det som dere tilber uten å kjenne, det forkynner jeg dere. Gud, han som skapte verden og alt som er i den, han som er herre over himmel og jord ... Han er jo ikke langt borte fra en eneste én av oss. For det er i ham vi lever, beveger oss og er til, ..." (Apg 17,23f.27f).

Når vi vandrer sammen med en annen på Guds jord, er vi omsluttet av Guds kjærlighet! Vår samtale og vårt fellesskap skjer på en møteplass hvor Gud var før vi kom, og hvor Gud er sammen med oss, hele tiden. I hverandres ansikt skimter vi Guds bilde. Blir noen kristen i samtalen, skyldes det Den Hellige Ånd.

Gud kommer til mennesket

En gang levde mennesket i umiddelbar dialog med sitt medmenneske og med Gud (1 Mos 2). Men noe gikk i stykker underveis i menneskets og skaperverkets historie: Mennesket vendte Gud ryggen (1 Mos 3). Det førte til syndefall, relasjonsbrudd og en såret jord. Gud oppga aldri sin plan og forserte barrierer for å nå fram til sin skapning. Både da Gud tok kontakt med Adam og sa: "Hvor er du?" (1 Mos 3,9) og da Jesus ble født i en stall, kom Gud til den sårede jord og til det falne menneske.

Gud blir menneske i Jesus Kristus. I ham ser vi på ny den sanne Gud. "Han er den usynlige Guds bilde" (Kol 1,15). "Han er en utstråling av Guds herlighet og bildet av hans vesen" (Hebr 1,3). Kristus er enestående og unik fordi han kommer fra Gud, han "kom fra himlens høye slott, ned til vår arme jord." (NoS 60)

"Han var i Guds skikkelse,
men så det ikke som røvet gods
å være Gud lik.

Han gav avkall på sitt eget,
tok på seg en tjeners skikkelse
og ble mennesker lik.

I sin ferd var han som et menneske;
han fornedret seg selv
og ble lydig til døden,
ja, korsets død.

Derfor har Gud opphøyet ham
og gitt ham navnet over alle navn,
for at hvert kne skal bøye seg i Jesu navn,

i himmelen, på jorden og under jorden,
og hver tunge bekjenne:
Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære!"

Fil 2,6-11

Jesus er Guds sønn. Derfor kan han på en enestående måte gjenopprette kontakten mellom Gud og den falne skapning. Fordi han åpnet denne muligheten ved sitt komme og sin ufattelige kjærlighet, kan han med rette utgi seg for å være svaret på alle menneskers religiøse lengsler og veien tilbake til nådens fellesskap med Gud:

"Jeg er veien
sannheten og livet.
Ingen kommer til Faderen
uten ved meg."

Joh 14,6

Jesus elsket menneskene like til døden på korset. Derfor er korset et tegn på at Guds kjærlighet gjelder alle. Da Jesus døde, ble veien åpnet inn til Guds helligdom. Dette er symbolisert ved at forhenget inn til det aller helligste i Jerusalems tempel revnet fra øverst til nederst (Matt 27,51).

Ved å bli menneske i Jesus fra Nasaret har Gud bekreftet alle sider ved det å være menneske. Gud berører og vigsler på denne måten alt det menneskelige: Samliv, svangerskap og fødsel, hjem, familie, måltidsfellesskap, arbeid og fritid. Med Kristus har Gud fått en adresse på jorden. Det betyr at Gud har kommet nær til hvert folks kultur og levemåte og hvert menneskes hjemmeadresse. Gud bor i Betlehem, i Bangkok og i Bergen!

Spørsmål til ettertanke

1. Hvordan vil du formulere din tro i noen få setninger?
2. Hva betyr det for deg at alle du møter er skapt i Guds bilde?
3. Hva betyr det for vårt møte med andre søkende å innrømme at vi selv er underveis?
4. Hvorfor er vi ofte så redde i møte med andres tro?
5. Hvilken klang har ordet "misjon" i dine ører? Og hva med "dialog"?

III) Når tro møter tro

Gud er alltid på vei med kjærlighet og skaperkraft til en urettferdig og skadet verden og til sårede og fremmedgjorte mennesker. Kirken er en del av Guds virksomhet, Guds misjon. Hva annet kan den gjøre enn å la seg sende og la seg bruke i Guds misjon? "Likesom Faderen har sendt meg, sender jeg dere" (Joh 20,21).

Initiativet ligger hele tiden hos Gud. Det største vi kan drømme om er at Gud nyskaper menn og kvinner, voksne og barn, til bedende og arbeidende mennesker som ønsker å være "evangeliets middel for at den treenige Gud kan bli kjent, tolket og vitnet om i den verden hvor han allerede finnes - somme tider som en ukjent Gud" (Knud Jørgensen).

Når vi tror evangeliet og vet oss elsket av Gud, fylles vi av begeistring over å være døpt til et nytt liv sammen med den oppstandne. Jesus er blitt sentrum i vår tro og vårt liv. Med denne begeistring møter vi mennesker i lokalmiljøet og bortenfor alle grenser, like til jordens ender, og deler vår Kristus-tro med dem!

misjon: fra *missio* (latin) = sendelse

Inge Eidsvåg løfter dialogen opp som den beste form for kommunikasjon mellom mennesker:

"Hensikten med dialog må aldri være å tvinge eller lokke andre til å forandre seg. Dette er propagandaens kjennetegn. Vi deltar i dialogen for selv å lære, vokse og forandres. Det er pedagogikkens metode som virker i skjæringspunktet mellom den vi er og den vi er i ferd med å bli. For gjennom dialogen søker vi ikke enighet, men forståelse."

Spørsmålene blir mange når en slik forståelse tas med inn på misjonens arena: Å bruke dialog som arbeidsredskap i misjonen kan virke som et forsøk på å forene det uforenlige. Bryter ikke dialogen sammen i det øyeblikk den ene parten merker at den andre ønsker å vinne samtalepartneren for sin tro? Det er fare for at den som bruker dialog i misjonens tjeneste gjør samtalepartneren til et objekt. Mange vil hevde at en dialog som blir et middel for den enes misjon straks opphører å være en ekte dialog, at misjon alltid ødelegger dialogen med en skjult agenda og at dialog og misjon utelukker hverandre gjensidig. Må man velge mellom de to fordi dialogen kan virke ødeleggende på en tydelig presentasjon av evangeliet? Noen svarer bekræftende. De hevder at proklamasjonen er mer egnet som misjonsmetode enn dialogen. Dette er fordi dialogen kan gjøre Kristus-vitnesbyrdet blekt og tannløst, så budskapet blir borte.

I motsetning til dette standpunktet hevder Notto R. Thelle at det handler om å øve seg i tillit:

”Den tillitsfulle samtalen skulle være det naturligste av alt. Tilliten trenger ingen begrunnelse, for den er en livsbetingelse. Samtalen er ikke bare et middel til kommunikasjon, men en væremåte som springer ut av vår dypeste menneskelighet. Men det naturligste av alt er ofte det vanskeligste fordi tilliten brytes og samtalen går i stå. Eller den er aldri kommet i gang. Først når tilliten er borte, skjønner vi hvor umistelig den er. Så blir den tillitsfulle samtalen noe som må læres. Tilliten må gjenvinnes ved nye erfaringer.”

Notto R. Thelle

I dialogen skjer et trosmøte. Tro møter tro. Begge lytter spent til hverandres trosfortellinger. Ideelt sett skjer enhver dialog med stor forventning: Hva vil Gud lære meg gjennom mitt møte med denne medvandrerer? Kanskje er min Kristustro etter samtalen forandret, korrigert, problematisert, utdypet, svekket eller beriket? Det kan jeg ikke vite før jeg begynner dialogen. Er jeg villig til å ta en slik sjans? For evangeliets skyld? For mitt medmenneskes skyld? For kirkens troverdighets skyld? For min egen skyld?

Dialog innebærer alltid risiko. Ja, alt fellesskap har mulighet i seg for endring. Ingen bør gi seg i kast med dialog og trosmøte dersom de ikke er åpne for selv å bli forandret. Møtets risiko er dramatisk beskrevet i et dikt av Eva Kilpi:

”Säg til om jag stör,
sa han,
när han steg inn,
så går jeg med detsamma.

Du inte barå stör,
svarade jag.
Du rubbar hela min existens.
Välkommen!”

Eva Kilpi

Dialogen er tidkrevende og risikabel

Vi kan møte mennesker som tenker annerledes enn oss selv med monolog (enetale) eller med dialog (samtale). Monologen gir ikke rom for motstand eller innvendinger. Reklamen er alltid monolog. Forsvarsverkene skal brytes ned og innvendingene mot et produkt som selges, skal avvises. Det kristne budskapet kan ikke formidles i denne formen.

Dialogen er en møteplass. Vi lærer hverandres landskap å kjenne. Samtale handler om å bygge tillit mellom mennesker og skjer alltid i en ramme av likeverd. Den er fremmed for manipulering, baktanke eller noen form for skjult agenda. Kan frihetens evangelium utbres med manipulasjon eller maktmidler? Å være i dialog er å lytte, ofte etter hårfine nyanser.

Trenger jeg selv dialogens utfordring for virkelig å tro på det jeg tror på? Det sier nok en del om min Kristustro hvis jeg ikke våger en åpen samtale med ateisten eller agnostikeren. Hvis den Kristus jeg tror på, er Guds Sønn og en enestående skikkelse i menneskehetens historie, hva har jeg da å frykte i møte med mennesker som har en annen tro? Og hvis jeg aksepterer at de også søker sannheten, som jeg gjør, da har jeg enda mindre grunn til å være redd for trosmøtet. Redselen for å miste den rette troen har gjort oss forsiktige. Men jeg har noe å lære sammen med andre søkende og troende. Samtidig har jeg en tro som er verdt å formidle til andre.

Dialogen er risikabel. Men er den tro som aldri våger å stille spørsmål, en tro til å leve og dø på? Åpenhet mot Gud er å møte et mysterium som alltid vil sjokkere og forandre meg og rykke meg ut av skråsikkerhet og krampaktig rettroenhet. Gud er alltid større. Kirken har aldri alle svarene. Derfor går kirken gjerne sammen med andre søkende og lengtende mot den Gud som kan møte alles lengsler. Jesus er et forbilde: Han var en god samtalepartner for mange av dem han møtte: Kvinnen ved brønnen, Nikodemus og den rike unge mannen. Det er tankevekkende at han allikevel ble avvist, forfulgt og korsfestet.

Betenkningen "Kirken i møte med den åndelige lengsel i vår tid" ble lagt fram for Kirkemøtet i 1999. Dokumentet fanget på en observant måte opp viktige sider ved dagens åndelige situasjon. Innsiktene i dokumentet følges nå opp i møte med søkende i og utenfor kirkens periferi. Det første målet for oppfølgingen er at kirken skal være "... en kirke ... som gir verdi og livsvilkår til menneskers åndelige lengsel". To hovedpunkter settes i fokus for arbeidet for en misjonerende kirke: "Mer bønn blant kirkens folk" og "mer kontakt med andre søkende."

Mot dialogens grenser?

Hva skal vi tenke om forholdet mellom Kristi enestående stilling og en misjon som vil føre samtale med mennesker som ikke tror på ham?

Det er slett ikke opplagt eller innlysende for alle at dialog er et egnet redskap for den som vil forkynne evangeliet. Noen er mer tiltrukket av visjonen om en "åndelig krigføring" der evangeliets kraft viser seg i en dristig proklamasjon. De holder proklamasjon av evangeliet for å være den beste – ja, kanskje eneste – metode som yter rettferdighet overfor troen på at Jesus er enestående. Den som forkynner Sannheten, kan ikke drive forhandlinger. En konsekvens av dette synet er at man ser dialog som en framgangsmåte som står i strid med det oppdraget Jesus ga:

”Gå ut i hele verden og forkynn evangeliet for alle mennesker!”

Mark. 16, 15

”Meg er gitt all makt i himmel og på jord. Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler...”

Matt 28, 18-20

Etter noens mening vil dialog med dem som ikke deler kristen tro, kunne føre til utydelighet og en idé om at alle religioner er like bra. Men kanskje handler det ikke om dette, men om at alle mennesker er like verdifulle og at enhver tro og overbevisning skal møtes med respekt. Dialogen rommer også en ydmyk åpenhet som i sin sannhetssøken alltid er villig til å lytte og til å lære.

Vitnesbyrd heter på gresk ”martyria”. Det sterkeste Kristusvitnesbyrdet er gitt av martyrene, de som ga sitt liv for sin tro. I lys av martyriet spør vi: Hvor langt rekker vår toleranse? Er dialogen, toleransen og respekten for mitt medmenneske så uoppagivelig for meg at jeg først er villig til å kjempe av alle krefter for at den andre skal ha rett til å tro som han tror, for så i neste omgang kanskje å måtte oppleve at han ikke respekterer meg, men begynner å forfølge meg for min tro?

Å ta dialogens risiko og bære dens smerte gir vitnesbyrd om evangeliet som kjærlighetens budskap og om den trygghet som finnes i troen. Kristus er enestående. Men det gir ingen rett til å formidle evangeliet uten respekt og innlevelse. Kristus er enestående fordi han er Skaperens og den guddommelige kjærlighetens svar på menneskets dypeste krise. Han er den som bringer lys og håp om forløsning til verden. Tar jeg sjansen på en åpen dialog ansikt til ansikt, vil jeg bli utfordret på min kristne tro, men også kunne få gleden av å erfare at min samtalepartner ser Jesus og tror.

Et tankesprang i grenseland:

Dalai Lama er buddhist. Han er dermed utenfor kirken og kristenheten. Dalai Lama virkeliggjør forsoning og er en fredsskaper. Kristus er kommet som nyskaper med forsoning og fred. Er det mulig å si at Dalai Lama er utenfor kirken, men ikke utenfor Kristus? Ofte er det slik i Skriften at Jesus provoserer oss til å se at den fremmede, den utenforstående, den som ikke var regnet med, er den som bærer evangeliets dypeste sannheter, den som åpner øynene våre for muligheter vi ikke ser. David Bosch gir et nytt perspektiv på Kristi enestående stilling når han sier at fordi det ikke er noen annen frelser enn Jesus Kristus, har vi ingen rett til å sette noen grenser for hans frelsesvilje.

Spørsmål til ettertanke

1. Hvordan kan møtet med andres tro og kultur bli til berikelse for vår egen tro?
2. Hva betyr det at Jesus ga oss en misjons**befaling**?
3. Utelukker misjon og dialog hverandre gjensidig?
4. Hvilke mulige forståelser av misjon finnes mellom ytterpunktene ”åpen dialog” og ”dristig proklamasjon”?
5. Hva bidrar til å styrke dialogen? Hva kan gjøre at den bryter sammen?
6. På hvilken måte kan det Inge Eidsvåg sier om dialog anvendes når vi snakker om misjon?

IV) Evangeliet midt i verden

Erkjennelse

Misjonærenes ofte mangeårige språkstudier har noe å lære oss om misjon og kultur. Kjenner vi ikke stedets språk og de stedegne kulturelle kodene, er det vanskelig å formidle kristen tro som duger på dette stedet. En afrikansk stamme eller en latin-amerikansk nasjon kan ikke leve med en norsk kristendomsform. I Norge gikk man ut fra at samer uten videre kunne uttrykke sin tro gjennom storsamfunnets språk og storkirkens liturgier. Urbefolkningsgrupper har lidd fordi misjonsiveren gikk hånd i hånd med kulturimperialisme og mangel på respekt for den lokale kulturs integritet og ytringer. Kirke- og misjonshistorien rommer mange feil på dette området, og sporene skremmer. Overtramp i fortiden har gjort mange skeptiske til misjon.

Vestens kirker og misjonsorganisasjoner har begynt å ta oppgjør med fortidens kulturovergrep. Det må fortsette ved at vi lytter til våre søsterkirkers opplevelser. Evangeliet har kritiske spørsmål til enhver kultur, også til den norske og vesterlandske. Når oppgjøret har fått den nødvendige plass på vår dagsorden, når synd og overgrep er blitt bekjent, begynner en ny tid preget av tillit. Den må gjenopprettes og utvikles. Her trengs ydmykhet, samtale og vilje til å bære forsoningens omkostninger og til å gå videre med den respekt og rettferdighet som manglet forut for oppgjøret.

Evangeliet er alltid stedegeant. Det lyder forskjellig i møte med kvinnen ved Sykars brønn (Joh 4) og i samtale med en jødisk skriftlærd i nattemørket (Joh 3), og annerledes igjen i møte med epikureiske og stoiske filosofer på Areopagos (Apg 17).

Alle kulturer er bærere av positive og viktige verdier. Menneskers og kulturers ulikhet er en berikelse for menneskeheten. Feilgrepene skjedde når vi glemte at vår evangelieforkynnelse og evangelieforståelse var innpakket i vår kultur. Det måtte den selvsagt være. At evangeliet har slått rot i vår kultur og at troen er båret til oss i rammen av vår egen kultur, er en stor velsignelse. Når vi så skal formidle troen vår og formidle vårt Kristusvitnesbyrd inn i andre kulturer, kan vi selvsagt aldri løpe fra at vi er gjennomsyret av vår egen kultur. Høy bevissthet om dette hjelper oss så vi unngår å tro at vår kulturinnpakning er en del av budskapet vi er sendt med! Kulturen vi kommer til med vår tro, er jordsmonn til evangeliets vekst på en ny åkerlapp.

Kultur: Handlinger og framferd som er særegent for mennesket sammen med gjenstander som er knyttet til disse handlingene. Kultur inkluderer blant annet språk, ideer, tro, tradisjoner, koder, institusjoner, verktøy, teknologi, kunst, ritualer og seremonier.

Encyclopædia Britannica

For å frelse verden ble Gud et menneske bundet til sin tid og sitt sted. Guds Sønn ble menneske. Kristus forlot himmelen, tok bolig i Marias livmor, ble født som menneske og vokste opp og levde i Betlehem, Egypt, Nasaret og Kapernaum. Da han forlot arenaen fysisk, startet kirkens misjon. Dens kall er å være levende og misjonerende menigheter på sitt sted, i sin tid, gjennomsyret av sin stedlige kultur, uansett hvor den er i verden. Slik han levde i Palestina og Midtøsten den gang, er det vårt kall – vår misjon – å leve ut vår tro, innvevd i vår kultur i vår tid. Kultur endres med tid og sted. Forflytter vi oss i tid eller rom, vil evangeliet nødvendigvis endre uttrykk. Den som er seg bevisst at hun lever i sin egen kontekst og

uttrykker sin tro påvirket av denne, hun vil også ha "antenner" for andres kontekst og kultur og ha bevissthet om at det får konsekvenser for de uttrykk troen får hos dem.

"Det viktigste er kanskje ... å gi avkall på makt. Samtalen med andre religioner har i stor grad skjedd ut fra inngrodde forestillinger om overlegenhet og underlegenhet, majoritet og minoritet, det norske og det fremmede, vi og de andre, tradisjonen og det nye, hjelperne og de som skal hjelpes, de som har sannheten og de som ikke har den. Når en virkelig samtale kommer i gang, forrykkes forholdet mellom deltagerne. Vi øver oss i å tale på like fot. Det er kraften i det vi tror på som teller, ikke vårt forsøk på å svekke den andre eller trekke på skuldrene av hennes erfaringer. Å gi avkall på makt er å vente at den andre også har vesentlige ting å si. Å gi avkall på makt er å ha større tillit til sannheten i det jeg tror på enn pågåenheten i min argumentasjon. Å møte andre i tillitsfull samtale er å tro at Ånden er virksom."

Notto R. Thelle

På grunn av Guds kjærlighet til menneskene kler evangeliet seg i mange forskjellige kulturer som fargerike gevanter på et lystig karneval. Nå er det tid for tilbakeholdenhet fra dominerende kirker slik at urfolk og andre undertrykte kan hente fram genuine uttrykk for protest, bønn, tro og kulturell bevisstgjøring, uttrykk som i neste omgang kan bli til inspirasjon for tro og liturgi i hele kirken. Samene vil formulere sine egne trosuttrykk. Afrikanske bønner fører oss inn i et rikere univers. Latinamerikansk gudstjeneste og teologi har vist seg verdifull overalt hvor folks liv er preget av fattigdom, urettferdighet og overgrep.

Når de som var undertrykt får slippe til med sine former og sin forståelse, beriker de hele fellesskapet av kristne. Her er mye å lære også for arbeidet i vår kirke. Det er for eksempel kanskje i latinamerikansk frigjøringssteologi incest- og voldtektsrammede kan lete etter bønner som er mulige for dem å be?

Tjeneste

Kirken er sendt til verden med Jesus som forbilde. Dens budskap rommer syndstilgivelse og frelse, diakoni og helbredelse. Diakoni og misjon hører intimt sammen både i nærmiljøet og over hele jorden.

Diakoni forstås som kirkens medmenneskelige omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og den tjeneste som i særlig grad er rettet mot mennesker i nød. Som kirke er vi kalt til å synliggjøre Guds nærvær, Guds kjærlighet og Guds rettferdighet i verden gjennom omsorg, fellesskap og solidaritet.

fra *Plan for diakoni* (1987)
og *Håndbok for menighetsråd* (2001)

Tjeneste for Gud rommer rettferdighet og forsoning mellom individer, kjønn, trosretninger og religioner, etniske grupper, stammer og nasjoner. Det handler om å gjenkjenne Jesu ansikt i menneskene vi møter, særlig i de lidende.

Guds misjon i verden er nyskapelse. Dette er også det rette perspektiv på Jesus og frelsen; forløsning av skaperverket og nyskapelse av mennesket (2 Kor 5,17). Evangeliet gir krefter til de svake og undertrykte ("empowerment"). Evangeliet styrker håpet hos fattige og undertrykte og utfordrer de rike til å oppgi sin makt.

Kampen for en rettferdig fordeling av jordens rike ressurser opptar mange mennesker i dag. Det er umulig for den som forvalter de gode nyhetene å tviholde på sin velstand og luksus og dermed påføre jorden katastrofale miljøødeleggelser. To tredeler av jordens befolkning lever fortsatt i fattigdom og økende urett forårsaket av totalt feil fordeling. Den vestlige verden bruker mye av sine ressurser til våpenproduksjon og militærvesen, til unyttige og direkte skadelige formål. Vi eksporterer mat og medisiner som er gått ut på dato i våre land til de fattige delene av verden, eller enda verre: vi dumper og destruerer enorme mengder mat for ikke å ødelegge balansen i vår egen økonomi mens store deler av jordens befolkning sulter.

Alt menneskelig vedkommer troen. Den lokale og internasjonale diakonien er kirkens kroppsspråk. Ofte taler det tydeligere enn kirkens ord. Forstått på denne måten er for eksempel Kirkens Nødhjelps arbeid en del av kirkens misjon, selv om målet for arbeidet ikke er å bringe mennesker til tro og dåp.

Håp

Fordi Jesu komme og frelse er nyskapelse, er det håp for menneskene og for jorden. Relasjonen ble ødelagt da menneskene vendte ryggen til Gud og gjemte seg for ham. Dette ødela også relasjonen menneskene i mellom (1 Mos 3,8-12). Men Gud ga aldri opp sitt skaperverk, derfor står hele Guds misjon i skapelsens tjeneste. Gud vil forløse og nyskape det som gikk i stykker. Derfor er også framtidshåpet knyttet til Guds løfte: "Se, jeg gjør alle ting nye" (Åp 21,5). Bildet som tegnes av evigheten, er en nyskapt himmel og en nyskapt jord.

"Og jeg så en ny himmel og en ny jord, for den første himmel og den første jord var borte, og havet fantes ikke mer. Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom. Fra tronen hørte jeg en høy røst som sa: 'Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem. Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som før var, er borte.'"

Åp 21,1-5

Misjon betyr at Gud er virksom og skaper gode relasjoner gjennom frigjøring, forsoning, helbredelse, kommunikasjon og tjeneste. Misjon har et kosmisk perspektiv og et evighetsperspektiv og springer ut av skapelsen. Gud vil skaperverkets gjenopprettelse og et nytt univers befridd fra synd og destruktive krefter, der alt og alle tar del i lovsangen til den treenige Guds ære. I denne sammenhengen står misjonen til alle folkeslag.

"Og evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme." (Matt 24,14)

I dette store bildet finner vi kirken som Guds folk, det store troskollektivet. I dette kollektivet har det enkelte individ sin plass både som et ubetydelig støvfnugg og en kostelig perle i Guds øyne. Så uendelig liten og allikevel kalt til å være Guds medarbeider.

"Herre, vår Gud, hvor herlig ditt navn
er over hele jorden,
du som har utbredt din prakt på himmelen.
Av småbarns og spedbarns munn
har du reist deg et vern mot dine fiender
for å stanse hver motstander som vil ta hevsn."

Når jeg ser din himmel, et verk av dine fingrer,

månen og stjernene som du har satt der,
hva er da et menneske, siden du kommer det i hu,
et menneskebarn, siden du tar deg av det?

Du gjorde ham lite ringere enn Gud
og kronet ham med ære og herlighet.
Du gjorde ham til herre over dine henders verk,
alt la du under hans føtter:

Sauer og okser, alle sammen,
ja, også de ville dyr i marken,
fuglen i luften og fisken i sjøen,
alt som ferdes på havets stier.

Herre, vår Gud, hvor herlig ditt navn
er over hele jorden!"

Salme 8

Spørsmål til ettertanke:

1. Er det slik at evangeliet bekrefter og kritiserer trekk ved alle kulturer? Hva er det i den kristne tro som kan være et korrektiv til vår egen kultur?
2. Hva er kulturimperialisme? Hvordan virker den?
3. Hvordan kan misjon sette mennesker fri til å leve troen ut i rammen av deres egen kultur?
4. Hvordan kan det å lytte få tilstrekkelig plass i vår misjonsstrategi og vårt menighetsarbeid? Hva kan vi lære av kirkene i "Sør" og "Øst"?
5. Hvordan kan vi holde oppgjør med misjonshistoriens feilgrep samtidig som vi holder fast på gleden og stoltheten over norsk misjon?
6. Hva tenker dere om forholdet mellom tro og kultur? Er det noen grunn til at kristen tro og kristent liv skal få ulike uttrykksformer i Norge og Tanzania? i Tokyo og Karasjok? i et TEN-SING kor i Mjøndalen og en aldersinstitusjon på Dovre eller en stor industriarbeidsplass på Sandnes?
7. Hvordan kan erfaringer fra misjon i andre deler av verden være til hjelp i møte med mennesker i Norge? Hvordan kan kirken legge mer arbeid i å bli kjent med dagens ungdomskultur slik at dialogen med kirkens egne unge føres med et språk som berører?

V) Misjonerende menigheter

Hva betyr det å være kirke i dag? Hva slags menighet vil vi være, lokalt her hos oss? Ofte besvares spørsmålene med ord som "en tjenende kirke", "en åpen, inkluderende folkekirke", ofte også med ord som "levende menigheter" og "misjonerende menigheter". Gjennom Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon og ulike misjonsprosjekter i menighetene er misjonsdimensjonen mange steder blitt mer tydelig. I boka *Brennende hjerter eller misjonerende menigheter?* som er resultatet av et større forskningsprosjekt, viser Harald Hegstad og Tore Laugerud at misjonsengasjementet kan være like stort eller større i en utpreget folkekirkemenighet som i en menighet der misjonen tradisjonelt har stått sterkt på grunn av omfattende virksomhet i regi av frivillige misjonsorganisasjoner. Kirken skal ikke

drive misjon som en av sine mange aktiviteter. Kirken *er* misjon gjennom alt den foretar seg. Kirken og misjonsorganisasjonene står sammen om misjonsoppdraget.

Når vi kaller vår gudstjeneste "messe" eller "høymesse", sier vi at gudstjeneste og misjon hører sammen. "Messe" og "misjon" er språklig sett samme ord. Navnet "(høy)messe" har gudstjenesten fått av avslutningsordene i den latinske gudstjenesten: "Ite, missa est", som bokstavelig betyr: "Gå, det er sendelse". Det er nesten så en hører misjonsbefalingens "Gå ut!" i bakgrunnen. Når gudstjenesten er slutt, begynner gudstjenesten. Kanskje er misjon det rette navn på den fortsatte guds-tjeneste, med alt den rommer. Menigheten sendes ut over sine grenser allerede i det øyeblikket den forlater gudstjenesterommet. Den er sendt til verden for å tjene.

Enhver kristen er kalt til å gjøre godt mot sine medmennesker, kjempe for fred og rettferdighet i verden og fortelle andre hvem Jesus er. Da kan det bli for ensidig å definere misjon i forhold til overskridelse av landegrenser. Hva med grenser som skiller alder, kjønn, samfunnsklasser, livssyn, språk og kultur?

Når vi tolker livet vårt inn i et misjonsperspektiv, er det lett å vende blikket utover mot alle menneskene og alle oppgavene. Det er lett å overse at stillheten for Guds ansikt er nødvendig for å se hva det hele handler om: Misjonen er Guds sak – og vår!

Profeten sier: "I stillhet og tillit skal deres styrke være" (Jes 30,15). Paulus vektlegger sammenhengen mellom Guds handlinger og sitt eget arbeid: "Jeg plantet, Apollos vannet, men Gud ga vekst" (1 Kor 3,6).

Det er også en annen sammenheng mellom gudstjeneste og misjon, nemlig forbønnen. Vi forbereder møtet med menneskene ved å bære dem fram for Gud i bønn. I kraft av vår bønn og Guds kjærlighet er de allerede for Guds ansikt, sammen med oss.

"Vi løfter våre hender opp
i bønn for verden.
La dem som lider, finne vern
mot kalde hjerters is og sne!"

Svein Ellingsen (NoS 710 v.3)

Kontakten mellom kirke og folk er i enda større grad knyttet til de kirkelige handlinger enn til regelmessig kirkegang. Det er naturlig å følge opp messens misjonsperspektiv i møte med folk som kommer til dåp, vielse og begravelse i kirken. Dette er utfordringer for levende og misjonerende menigheter. Hvordan kan kirken på disse møteplassene gi folk hjelp til å uttrykke sine bønner, tro og lengsler?

Er det riktig å snakke om "misjon" overfor en befolkning hvor de aller fleste er døpte medlemmer av en kristen kirke? Noen mener at det er gode grunner til å se det meste av det som kirken og menighetene holder på med som "misjon". Ivrige "misjonsvenner" vil nok holde litt igjen ut fra et ønske om å reservere misjonsbegrepet for "ytre misjon". Men vekkelsesbevegelsene har samtidig lenge og frimodig benyttet begrepet "indre misjon" om arbeidet for å spre evangeliet til døpte som ikke ser ut til å ha en bevisst og levende tro.

Overbeviste tilhengere av folkekirken vil på sin side kunne ha uvilje mot å tale om misjon blant kirkens dømte medlemmer. Det kan skyldes et foreldet og negativt misjonsbegrep, der en først må ha definert noen utenfor før de gjøres til gjenstand for misjon. Kanskje er det kunstig å skille mellom "ytre" og "indre" misjon. Kanskje er det feil å definere misjon ut fra adressaten. Misjon drives ikke blant definerte "objekter", misjon betyr sendelse og er navnet på den virksomhet som utføres av dem som er sendt av Gud.

Misjonerende menigheter er ikke først og fremst et spørsmål om nye aktiviteter, men om en ny spiritualitet: et rikt gudstjenesteliv, retreat og bønneliv, samarbeidskultur i stab og menighetsråd, ledertrening i ungdomsmiljøet og husfelleskap på tvers av generasjonene. Fellesskapet kan oppmuntre til trosfortelling og Kristusvitnesbyrd. Kraften ligger i evangeliet. Derfor er misjonens første bevegelse en bevegelse innover mot kjernen der kraften finnes; inn til evangeliet og ut til verden.

Samarbeid om menighet og misjon

Misjonsorganisasjonene er en del av Guds og kirkens misjon. De har spesialisert seg på misjon i andre land. De har gjort erfaringer og opparbeidet en ekspertise som hele kirken har bruk for.

Misjonsforeningene er en del av Guds misjon. De er organisasjonenes hender og føtter i lokalmiljøet ustoppelig på vei for å tenne misjonsgløden i menigheten og for å samle inn penger til misjonsarbeidet.

Menighetene er en del av Guds misjon. Levende og misjonerende menigheter er menigheter som har misjonen som et dypt hjerteanliggende. Menighetenes utfordring er å leve ut sin identitet.

I Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon har Kirkerådet og misjonsorganisasjonene utmeislet en felles visjon:
"Som kirke og organisasjoner vil vi samhandle for å skape misjonerende menigheter hvor evangeliets kraft får inspirere og utruste menigheten til å dele troen gjennom nærvær, handling og ord, lokalt og globalt."

fra Basisdokument for Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon

Kristen enhet

Kristi kirke er én. Kristi kropp er ikke delt. Kristus har ikke et romersk-katolsk legeme, et gresk-ortodoks legeme eller et "evangelikalt" legeme. I Kristus er vi ett, og Kristus ber i sin avskjedsbønn om at denne enhet må bli synlig og tydelig som et vitnesbyrd for verden:

Jesus sa: "Jeg ber ikke bare for dem, men også for dem som ved deres ord kommer til tro på meg. Jeg ber at de alle må være ett, likesom du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg. Jeg har gitt dem den herlighet du har gitt meg, for at de skal være ett, likesom vi er ett: jeg i dem og du i meg, så de helt og fullt kan være ett. Da vil verden skjønne at du har sendt meg, og at du har elsket dem slik du har elsket meg."

Joh. 17,21-23

Søsterkirker er likeverdige, utveksler erfaringer og tjener hverandre gjensidig. Ortodokse kirker har en forståelse av misjon som vi kan lære av: Misjonens sentrum er liturgien. Templets glans trekker mennesker til Jerusalem. Guds folk samles på Sion. Denne samlingens

skjønnhet og kraft virker magnetisk og trekker mennesker inn i lovprisningen av den treenige Gud! Ennå er kirken splittet og svak. Ennå er vår tjeneste preget av nederlag og våre liv av sorg å smerte. Men aldri er vi uten håp!

"Vi venter, etter smertens vår,
din nådes sommer.
Og sorg og glede blir til vekst
med frukt vi ikke her kan se."
Svein Ellingsen (NoS 710 v.5)

Det er nødvendig med visse "kjøreregler" som viser respekt og kjærlighet i møte med andre kirker. Her kan det være rom for forpliktende "partnerskapsavtaler" – både i Norge og ellers i verden. Vår misjonsvirksomhet må være med på å etablere arenaer for informasjon og samarbeid som et vern mot unødig konkurranse og proselyttvirksomhet. Det kan være en god idé å besøke hverandres kirker for å knytte gjensidige økumeniske kontakter og for å få kjennskap til kirkenes lære og liv.

Omvendt misjon

I dag er det kirkene i "sør" og "øst" som vokser raskest og sender ut flest misjonærer. For de protestantiske kirkenes vedkommende har det skjedd en tidobling av antallet utsendte misjonærer i løpet av få år, mens kirkene i "vest" ofte stagnerer og strever med å holde misjonærtallet på samme nivå. Trenger vi hjelp? Har vi mistet noe av gløden? Søsterkirker i andre deler av verden har inspirasjon og fornyelse å gi til oss.

Misjonsorganisasjonene har allerede begynt å støtte misjonærer fra den tredje verden som kommer for å evangelisere i Europa. Kanskje er dette bare begynnelsen? Kan vi se for oss en indianer som sokneprest i Karasjok? En sør-afrikaner som kapellan ved domkirken i Stavanger? En diakon fra Madagaskar i Nedre Eiker? En indisk kvinne som neste biskop i Nidaros?

Spørsmål til ettertanke:

1. Hva betyr det at de fleste "misjonsmarkene" er erstattet med søsterkirker?
2. Hva betyr det for de kristnes liv at menighetens hovedsamling har et navn som betyr "utsendelse"? (messe/høymesse = misjon = utsendelse)
3. Hva tenker dere om en slik "omvendt misjon" som er antydnet i her?
4. Hvilke visjoner har deres menighet for arbeidet med misjon?
5. Hvor er møtestedene i deres menighet?
6. Kan samtalen om misjon og dialog inspirere menighetsråd og misjonsforeninger i deres arbeid med visjoner, mål og planer? Hvordan vil dere utvikle samarbeidet mellom menigheten og misjonsorganisasjonene i lokalsamfunnet hos dere?

VI) Utblikk

Hva er budskapet? Hva er det vi har sett og hørt som vi vil bringe videre? Hva er det som er så enestående med Kristus? Hvorfor vil vi fortelle andre om ham? Kanskje det er mulig å svare slik: Vi tror på en Gud som møter oss i skapelse og inkarnasjon, en Gud som gir håp til det falne menneske og til en såret jord, en Gud som alltid er underveis til jorden og menneskene med sin kjærlighet. Derfor vil det alltid være en del av kirkens evige liturgi å synges: "Velsignet være han som kommer i Herrens navn! Hosianna i det høyeste!"

I dette heftet har vi oppholdt oss mye ved ordet "dialog". Ordet kan brukes om mange ulike aktiviteter, men det sier alltid noe om en holdning preget av åpenhet. For å bidra meningsfylt i en dialog må man ha med seg en klar oppfatning av hvor man selv kommer fra.

Uten gudstjenesteglede og Kristusbegeistring har vi visst ikke noe utenfor kirkedørene å gjøre! Vi må bli der inne foran Guds ansikt inntil bønner og tilbedelsen blir vår høyeste glede, inntil nattverden og Jesu legeme og blod er blitt sentrum i vår tro og vårt liv, det vil si inntil vi tror evangeliet og vet oss elsket av Gud. Da først er vi klare!

"Vi rekker våre hender frem
som tomme skåler.
Kom til oss Gud og gi oss liv
fra kilder utenfor oss selv."

Svein Ellingsen (NoS 710 v.1)

Tør vi å overlate ansvaret for resultatet av vårt arbeid til Gud? Det er jo Guds misjon. Gud var den som tok initiativet og den som har kalt oss til å være med i arbeidet, en liten stund. Og Gud er den som fullfører (Fil 1,6). Gud har aldri gjort seg avhengig av oss. "Om vi tier så skal steinene rope" (Luk 19,40). Misjon er ikke ensidig fokusert på å øke kirkenes medlemsmasse, men på at Guds rike skal komme til oss og til verden.

Samtalen må fortsette

Vår kirke har vært engasjert i misjon i andre deler av verden i mer enn 150 år. Kirkens misjon er like gammel som kirken selv. Som alt annet i kirken er misjonens former i stadig utvikling og må tilpasses stadig nye tider og situasjoner. Ingen personer eller grupper "eier" misjonen. Derfor er det viktig at vi deler tanker om hvordan vi vil at misjon skal forstås i vår tid. Også på dette området er det nødvendig med stadig dialog. Dette heftet er et innlegg i samtalen. Vi som har laget det håper at samtalen kan fortsette.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Utenriksdepartementet
v/ utviklingsminister
Hilde F. Johnson
Pb 8114 Dep
0032 Oslo

Dato: 20.08.2003

Vår ref.: 03/152-7 BSA

Deres ref.:

Kommentar til plan for Regjeringens internasjonale arbeid mot kjønnslemlestelse av jenter

Arbeidsutvalget i Komitèen for internasjonale spørsmål (KISP) under Mellomkirkelig råd for Den norske kirke diskuterte Regjeringens plan for internasjonalt arbeid mot kjønnslemlestelse av jenter på sitt møte 20.08.2003.

Vi er svært glade for at Regjeringen legger fram en slik handlingsplan. Kjønnslemlestelse er overgrep, og representerer grove krenkelser av barns og kvinners verdighet og menneskerettigheter. Som Regjeringen vil vi understreke betydningen av å ha et rettighetsperspektiv på dette arbeidet, der relevante konvensjoner brukes til å holde fram myndighetenes ansvar til å arbeide mot kjønnslemlestelse.

Vi kjenner til land der myndighetene har forbudt kjønnslemlestelse, men ser gjennom fingrene med at dette fortsatt utføres lokalt. Ansvarliggjøring av det enkelte lands myndigheter til å implementere sin egen lovgivning er derfor et viktig ledd i kampen mot kjønnslemlestelse. Vi finner det derfor svært positivt at Regjeringen vil bidra til intensivert innsats mot kjønnslemlestelse gjennom samarbeid med myndighetene i relevante land, samt med frivillige organisasjoner og multilaterale institusjoner.

Regjeringen ser arbeidet mot kjønnslemlestelse i sammenheng med kjønnsrelasjoner i en sosio-økonomisk, religiøs og kulturell sammenheng, og dette er svært viktig. Informasjon om skadevirkninger er ikke nok. Vi vil i denne sammenhengen holde fram kirker, kirkeledere og kirkelige organisasjoner som Kirkens Nødhjelp som viktige samarbeidspartnere i dette arbeidet. Kirkenes Verdensråd har arbeidet mot vold mot kvinner, inkludert kjønnslemlestelse, gjennom blant annet tiåret "Kirker i solidaritet med kvinner" 1988 – 1998 og oppfølgingen av dette. I 2001 – 2010 har Kirkenes Verdensråd tiåret "Decade to Overcome Violence", i Norge "Tiår mot vold: bygg freden!", og kjønnslemlestelse er en form for vold som det arbeides mot innenfor rammene av tiåret. Det lutherske verdensforbund, som vi også er medlem av, har

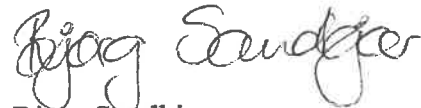
arbeidet med kjønnslemlestelse over tid. LVFs styre uttalte høsten 2002 at kjønnslemlestelse av jenter er et grovt rettighetsbrudd som kirkene må arbeide mot.

Vi ser fram til å følge arbeidet med regjeringens handlingsplan mot kjønnslemlestelse.

Med vennlig hilsen

Sturla J. Stålsett
Leder
Komitèen for internasjonale spørsmål

Bjørg Sandkjær
Rådgiver/sekretær for KISP

RAPPORTLISTE 2003

Kopi av rapporter som ikke allerede er sendt MKR, kan fås ved henvendelse til sekretariatet v/Liv Janne Dehlin.

- Rapport nr. 3/2003 **Karl Richard Thuve**
 Rapport fra den 9. Generalsynode for Den forenede evangelisk-lutherske kirken i Tyskland (Velkd) 6. møte (Tagung) 19.-23. oktober 2002 i Bamberg
- Rapport nr. 4/2003 **Vebjørn Horsfjord**
 Rapport fra Nordisk og europeisk LVF "pre-assembly", Wien, 21.-26. februar 2003
- Rapport nr. 5/2003 **Inger Johanne Wremer**
 Rapport fra møte i LVFs Eksekutivkomite 14.-15. mars 2003
- Rapport nr. 6/2003 **Irene Tvedt**
 Rapport fra forberedelsesmøte i Strasbourg med "head stewards" m.fl. 7.-9. mars 2003 i forbindelse med KEKs generalforsamling i Trondheim
- Rapport nr. 7/2003 **Joar Haga**
 Rapport fra Presteforeningskurs i Genève 25.-31. mars 2003
- Rapport nr. 8/2003 **Bjørn Sandkjær**
 Rapport fra konsultasjon i regi av Church and Society Commission (KEK) i Brussel 06.-08.04.03
- Rapport nr. 9/2003 **Oddbjørn Leirvik**
 Rapport fra Kontaktgruppa med Islamsk Råd for perioden november 2001 – mai 2003
- Rapport nr. 10/2003 **Trond Bakkevig**
 Rapport fra utvidet "officer's meeting" i Churches Commission on International Affairs (CCIA) 5.-7.6.03
- Rapport nr. 11/2003 **Bjørn Sandkjær**
 Rapport fra FNs 59. Menneskerettskommissjon, Genève, 24.-31. mars 2003
- Rapport nr. 12/2003 **Vebjørn Horsfjord**
 Rapport fra møte i LVFs råd 19. og 20. juli 2003
- Rapport nr. 13/2003 **Vebjørn Horsfjord**
 Rapport fra møte i LVFs råd 31. juli til 2. august 2003
- Rapport nr. 14/2003 **Olav Fykse Tveit**
 Rapport fra årsmøtet i Nordisk ekumenisk råd 16.-18. august 2003

Rapport nr. 15/2003

Stig Utne

Rapport og evaluering – Den norske kirke og KEKs generalforsamling

Rapport nr. 16/2003

Erlend Rogne

Forsoning og Guds skaperverk – miljøperspektivet på KEKs generalforsamling

Rapport nr. 17/2003

Hanna Sødal

Rapport fra KEKs generalforsamling

Rapport nr. 18/2003

Olav Fykse Tveit

Rapport frå Den norske kyrkja sin delegasjon til KEKs generalforsamling, Trondheim 26.06.-02.07.03

Rapport nr. 19/2003

Helen Bjørnøy

Utfordringer for videre arbeid i KEK

Norges Frikirkeråd
The Council of Free Churches in Norway

MKR 39103.8

Postboks 5816 Majorstua,
N-0308 OSLO
Besøksadresse:
Kirkens hus,
Underhaugsveien 15.
Telefon.: +47 22 93 28 60.
Telefaks: +47 22 93 28 69
e-post: nfrikirk@online.no

Bankgiro: 3000 14 78594
Org.nr.: 963 063 326

Den norske kirke
Att: Bispemøtets preses
Postboks 5913 Majorstua

0308 OSLO

Oslo 10.04.03

Norges Frikirkeråd vil på denne måten takke for de gode ord og den flotte gave vi mottok under vårt jubileumsmøte i Oslo Rådhus 21. mars.

Med ønske om Guds fortsatte velsignelse over Den norske kirkes gjerning i det norske samfunn.

Vennlig hilsen

For Norges Frikirkeråd

Dag Nygård
Generalsekretær

Kopi:
Kirkerådet
Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke

UKM 06/03: Identitet og fellesskap – Ungdom og økumenikk

Til De Sentralkirkelige Råd, Norges Kristne Råd, Bispedømmene og menigheter i Dnk

Økumenikk er en viktig del av vårt liv som kristne og som kirke. Økumenikk kommer fra det greske ordet *oikoumene* og betyr hushold. Guds hushold favner om alle mennesker og hele Skaperverket. Gud har gitt kirkene et forvalteransvar for å ta vare på dette. Økumenikk handler om hvordan vi som et fellesskap av kirker arbeider sammen for kristen enhet, misjon, rettferdighet og fred i verden. Økumenikk er ikke valgfritt eller en hobby for noen få personer. Jesu bønn i Joh. 17,20f knytter enhet nært sammen med våre kristne liv. Som kristne bør økumenikk ha en sentral plass i våre kristne liv.

"Jeg ber ikke bare for dem, men også for dem som ved deres ord kommer til tro på meg. Jeg ber at de alle må være ett, likesom du, Far, er i meg og jeg i deg. Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg." Joh. 17,20f

Ungdom er ikke bare opptatt av grenser som skiller kirkene fra hverandre. Unge viser også med sine liv at de har et engasjement for økumenikk. Unges økumeniske grunnholdning overfor hverandre er en stor ressurs for kirkene i deres arbeid med å bygge ned fordommer overfor hverandre.

1. Identitet og kunnskap i forhold til økumenikk

Møtet med unge fra andre kirkesamfunn kan gjøre oss mer bevisste på vår egen identitet samtidig som vi lærer mer om de andre kirkesamfunnene. Det er viktig i slike møter å være åpen overfor hverandre. I en økumenisk sammenheng blir vi utfordret til å reflektere over hvem vi er og vår lutherske identitet.

Unge lærer ikke nok om forskjellene og likhetene mellom kirkene i KRL og i konfirmasjonsundervisningen slik den nå er. Vi får heller ikke nok kunnskap om oss selv og vår egen kirke. Dette er imidlertid viktig for å bygge identitet og tilhørighet. Unge er søkende i og interessert i troen. Undervisning bør være tydeligere i å kommunisere vår egen tro og bekjennelse, samtidig som den bør inkludere økumeniske element som besøk hos andre kirkesamfunn og møte med menneskene der. Dette kan fremme bevissthet om egen identitet og kristent fellesskap med andre kirker. Kanskje kan man gå sammen om deler av konfirmasjonsundervisningen?

2. Økumenikk er handling - Handle lokalt, tenke globalt

UKM er glade for at Den norske kirke med MKR i spissen har tatt viktige initiativ innen forbruk og rettferd, i kampen for solidaritet og fred. UKM mener at Miljøseilasen som samlet kirker rundt Nordsjøen, miljøorganisasjonene, bedrifter og forskningsmiljø, er et godt eksempel på tiltak og samarbeid vi vil ha mer av.

Kirkene har gode muligheter til å synliggjøre økumenikk lokalt gjennom for eksempel samarbeid om ungdomsdiakoni. Ved å samarbeide over kirkegrenser kan vi som et fellesskap av kirker nå lenger enn hva vi kan hver for oss. Det er også viktig å se sammenhengen mellom det lokale og det globale økumeniske fellesskap. Alt globalt initiativ er avhengig av en solid lokal forankring. Unge kan bidra med mye på dette området. Vi er en del av det verdensvide

kirkefelleskap som tror på Jesus Kristus. Det er viktig i den sammenheng at vi som kristne i vår del av verden handler i solidaritet med dem som lider på grunn av vestens grådighetskultur. Unge i mange utviklingsland er slaver under stor utenlandsgjeld og betaler penger inn på vårt statsbudsjett samtidig som de ikke har råd til egen utdanning og helsetilbud. Vi mener at mye av denne gjelden er illegitim. Den er tatt opp av diktatoriske, udemokratiske og ofte undertrykkende regimer. Er det riktig at dagens befolkning i Sør Afrika betaler for apartheidregimets forbrytelser med penger de så sår trenger til helse og utdanning? Vi mener at de landene og bankene som lånte ut penger til disse regimene nå må ta sitt ansvar. De visste hvem det var de lånte pengene til. Vi som et felleskap av kirker og unge i kirkene har en plikt til å handle.

En annen utfordring som heller ikke kjenner landegrenser er miljøproblemer. Handlinger i et land får følger for miljøet i et annet. Et eksempel på dette er trusselen som klimaforandringen utgjør overfor menneskene og livet på Stillehavsyene. Flere land står nå i fare for å miste livsgrunnlaget sitt. Som kirke i et oljeproduserende land har vi ansvar til å handle i solidaritet med disse. Vi er opprørt av å se hvordan Exxon/Esso er med på å skape tvil om dette og over at de har påvirket USA til ikke å signere Kyoto protokollen.

3. Økumeniske møtepunkt for unge

Økumeniske relasjoner bygges når mennesker møtes. Det er viktig å skape møtepunkt for unge. Det økumeniske fellesskapet rundt Taize tiltrekker og inspirerer mange unge. Sommerfestivaler som Skjærgårds Music & Mission og OASE er møtepunkt som inneholder økumeniske element. Flere ungdomsorganisasjoner har også økumenisk bredde. Det er behov for møtepunkt hvor økumenikk står i sentrum, fordommer kan utfordres og enhet oppdages. Unge kan også selv ta initiativ til dette. Som majoritetskirke forplikter det både ydmykhet og initiativ fra vår side for å sette opp slike møtepunkt. Vi har erfart dette internasjonalt gjennom at unge fra Norge har deltatt på økumeniske møter og brakt erfaringer tilbake. Vi har allerede gode erfaringer fra en økumenisk gudstjeneste som samlet 500 ungdommer i Oslo domkirke høsten 2002. Menighetene mobiliserte, og de unge jobbet sammen i flere måneder i en verdifull og lærerik prosess. Dersom vi kan arbeide sammen som kristne fra ulike kirkesamfunn kan vi nå lenger enn det vi kan hver for oss og styrke fellesskapet vi har i Jesus Kristus.

UKM's forslag til tiltak:

Ungdommens Kirkemøte ser at vi som kirke har et sterkt ansvar i å involvere ungdom i økumenisk arbeid lokalt og internasjonalt. På bakgrunn av dette ber vi om:

1. Å styrke tros- og dåpsopplæringen både på vår egen tro og andre kirkers tro. Dette vil styrke vår identitet samtidig som det vil bedre forståelsen og relasjoner med andre kirkesamfunn. Vi anbefaler at *Kirkerådet*, *Sámi Girkoráddi*, *bispedømmene* og *menighetene* ser på mulighetene for samarbeid med andre kirkesamfunn rundt deler av konfirmasjonsundervisningen.
2. At *Mellomkirkelig Råd* tar fatt i problematikken med ulandsgjelda, derunder illegitim gjeld, sammen med andre kirker i Norge for å presse politiske myndigheter til å slette ulandsgjelda. Vi inviterer ungdomsrådene i bispedømmene og de kristne ungdomsorganisasjonene til å arbeide sammen om dette slik at vi kan få større gjennomslag og nå alle menighetene i Norge.
3. At *De Sentralkirkelige Råd* i enda større grad engasjerer seg i arbeidet for et bedre miljø i forhold til trusselen som klimaforandring utgjør for mange mennesker. Vi ber Mellomkirkelig

Råd vurdere for Den norske kirke å bli med i boikotten av Exxon/Esso og også fremme dette økumenisk i Norge og internasjonalt.

4. At *Mellomkirkelig Råd* tar initiativ overfor *Norges Kristne Råd* til å opprette en ungdomskomiteé som kan fremme økumenisk arbeid mellom unge fra de ulike kirkene i Norge.

5. At *Mellomkirkelig Råd* tar initiativ til å holde en økumenisk og internasjonal konferanse i Norge for ungdom i 2005.

